

УДК [338.48:005]:001(477)
DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi49.262>

Шоробура І. М.*,
orcid.org/0000-0003-3728-7968
Долинська О. О.*,
orcid.org/0000-0002-7977-5700

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 «ТУРИЗМ» У ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ АКАДЕМІЇ

У статті розглядаються особливості підготовки студентів спеціальності 242 «Туризм» у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії. Туризм визначений як пріоритетна галузь розвитку економіки Хмельницької області. Сучасний розвиток туризму ставить високі вимоги до рівня підготовки кадрів для галузі. У процесі розробки освітньої програми було враховано досвід освітньо-професійних програм закладів вищої освіти України та країн Європи. Налагоджено співробітництво з регіональними підприємствами, підписано угоди про співпрацю. Метою навчання є опанування загальних та фахових компетентностей для успішного здійснення професійної діяльності у сфері туризму та рекреації. Це засвідчується ґрунтовним вивченням базових теоретичних понять. З'ясовано принципи, які визначають закономірності підготовки фахівців. Методи, методики та технології є стандартними і включають загально- та спеціально-наукові методи: географічні, економічні, соціологічні, психологічні, інформаційні, методи туристичного обслуговування.

Студенти є учасниками майстер-класів, семінарів, онлайн-курсів на вітчизняних та зарубіжних освітніх платформах, олімпіад, конкурсів наукових робіт, тренінгів, конференцій, вебінарів. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється на платформах Moodle, Google Classroom, Zoom. На кафедрі функціонують наукові гуртки. Впровадження в освітній процес освітньої програми «Туризм» здійснюється через формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. Унікальність освітньої програми полягає у розвитку туристичної діяльності в умовах становлення та розвитку територіальних громад. Здобувачі освіти залучені до практичної розробки та реалізації туристичного продукту в рамках проекту «Туристичні Магніти». В академії активно працює студентське самоврядування.

Ключові слова: підготовки студентів спеціальності 242 «Туризм», навчальний процес.

Постановка проблеми. Туризм визначений як пріоритетна галузь розвитку економіки України. У Хмельницькій області відбувається постійний приріст туристів. Розвиток туризму в країні ставить високі вимоги до рівня підготовки кадрів для галузі. Аналіз ринку праці, який базувався на даних «Аналітичного звіту щодо професійно-кваліфікаційного прогнозування в Україні» на період до 2025 року, урахування досвіду підготовки фахівців у галузі сфери обслуговування провідних ЗВО України, регіоні, обмін думками з фахівцями галузі та науковцями під час виставок, консультації з стейкхолдерами свідчать про те, що розвиток спеціальності «Туризм» є актуальним. Туристська освіта в Україні сьогодні набуває особливої значущості, оскільки підготовкою фахівців галузі туризму займаються понад 100 закладів вищої освіти України. Проведення виставок, ярмарок, підписання угод з обласними державними адміністраціями щодо підготовки та підвищення кваліфікації фахівців туризму для регіонів – усе це сприяло пропаганді спеціальностей із туристського напрямку серед зацікавленої молоді [4].

*© Шоробура І. М.

*© Долинська О.О.

Аналіз досліджень. Зміст професійної підготовки студентів спеціальності «Туризм» розглянуто в працях вітчизняних (В. Андрущенко, Г. Зайчука, М. Вачевського, О. Любінцевої, В. Кременя, Н. Ничкало, Я. Рабаданова, В. Цибуха, В. Федорченка та ін.) та зарубіжних авторів (W. Catesby, W. Richards та ін.).

Мета статті – проаналізувати особливості підготовки студентів спеціальності 242 «Туризм» у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі туризм – це багатогранне явище, тісно пов'язане з економікою, історією, географією, архітектурою, культурою, медициною, спортом, екологією, культурою спілкування та іншими науками. Однак жодна з них не може повністю і вичерпно схарактеризувати його як об'єкт власних досліджень і жоден з існуючих соціально-економічних інститутів не в змозі самостійно розв'язати комплекс туристичних проблем, як відзначає В. Кифяк [2]. Конкурентоспроможність фахівців у галузі туризму визначається отриманими ними навичками у сфері інформаційних технологій, іноземних мов, географії та організаційно-управлінської діяльності [3].

Професійна підготовка фахівців для сфери туризму включає такі компоненти: пізнавальний компонент відображає зміст професійної підготовки фахівців; функціональний подає професійну підготовку фахівців до виконання професійних функцій; діяльнісний організовує професійну підготовку майбутніх фахівців сфери туризму до здійснення професійної діяльності; особистісний формує особистість фахівця сфери туризму [5].

В Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії готують фахівців із туризму. Об'єктом вивчення та діяльності освітньої програми «Туризм» є туризм як суспільний феномен, складна соціо-еколого-економічна система, яка охоплює географічні, соціокультурні, економічні, організаційно-правові аспекти, процеси і явища, пов'язані з комфортом та безпечним подорожуванням.

Метою навчання є опанування загальними та фаховими компетентностями для успішного здійснення професійної діяльності у сфері туризму та рекреації. Така відповідність засвідчується ґрунтовним вивченням базових теоретичних понять: туризм, турист, сфера туризму, форми та види туризму, рекреаційно-туристичні ресурси, об'єкти та атракції туризму, туристичний продукт, екскурсія, туристична дестинація, туристична діяльність, туристичний сервіс, індустрія туризму, туристична інфраструктура, ринок туристичних послуг, суб'єкти туристичного бізнесу; широким застосуванням у навчальних програмах та змісті освітніх компонент таких концепцій як гуманістична, глобалізаційна, територіальна, сталого розвитку, інформаційно-технологічна, холістичного маркетингу, сервісна, соціально відповідального бізнесу.

Принципи, які визначають закономірності підготовки фахівців: студентоцентричний, компетентнісно-орієнтований, науковості, систематичності і послідовності навчання, практико-орієнтований, міждисциплінарний. Методи, методики та технології є стандартними і включають загально- та спеціально-наукові методи: географічні, економічні, соціологічні, психологічні, інформаційні, методи туристичного обслуговування (технологічно-виробничі, інтерактивні, сервісні). Інструменти та обладнання: технічне обладнання та оснащення для обробки інформації, дотримання безпеки в туризмі та туристичної діяльності суб'єктів туристичного ринку, карти, атласи, спортивне спорядження.

Освітня програма «Туризм» передбачає поєднання теоретичного матеріалу, який надається на лекціях, з формуванням умінь та навичок, що набуваються при підготовці та проведенні семінарських занять і презентації отриманих результатів, під час практик та підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра. Кожна освітня дисципліна має лекційну частину, де отримуються знання, та семінарську частину, спрямовану на закріплення знань та формування вмій та навичок аналітико-дослідницької роботи.

Завдання переважно індивідуальні, варіантивні, що дозволяє врахувати наукові інтереси здобувача.

Зміст усіх освітніх компонентів відповідає предметній галузі спеціальності 242 «Туризм» і сприяє досягненню програмних результатів навчання, що корелюють із загальними та фаховими компетентностями.

Згідно з Положенням про порядок та умови обрання здобувачами вибіркового дисциплін, навчання студента здійснюється за індивідуальним навчальним планом, який складається напередодні навчального року.

У процесі розробки освітньої програми було враховано досвід освітньо-професійних програм ЗВО України та країн Європи. Врахування досвіду (Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, Одеського національного університету ім. І. Мечникова та ін.) спонукало включити обов'язкові освітні компоненти: «Спеціалізований туризм», «Організація молодіжного оздоровчого туризму».

Оскільки одним із важливих напрямів розвитку туризму в Хмельницькій області є екскурсійний та лікувально-оздоровчий туризм (сmt. Сатанів), з метою відображення цієї тенденції впроваджено дисципліни «Медична географія з основами курортної справи», «Рекреаційна кліматологія», «Організація екскурсійної та анімаційної діяльності».

Під час формування змісту освітніх компонентів освітньої програми було враховано аналогічний досвід іноземних програм: Турецького університету імені Сулеймана Деміреля (Suleyman Demirel University Turkey), Гданської Вищої Гуманітарної Школи (Gdanska Wyzsza Szkole Humanistyczna z siedziba w Gdansku). Педагогічне та наукове стажування в ЗВО України, Польщі, аналіз змісту підготовки фахівців у туристичній галузі сприяло включенню до вибіркового освітніх компонентів «Інноваційні системи і технології в туризмі» та введенню окремої обов'язкової дисципліни «Менеджмент в туризмі», що дозволяють здобувачам здійснювати навчання за програмами академічної мобільності.

Налагоджено співробітництво з регіональними підприємствами, з якими підписано угоди про співпрацю, зокрема: Хмельницьким обласним центром туризму і краєзнавства учнівської молоді, Хмельницьким міським центром туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді, Хмельницьким обласним краєзнавчим музеєм, музеєм історії міста Хмельницького, Хмельницьким обласним літературним музеєм, Хмельницьким обласним літературним музеєм, заповідником «Меджибіж», Національним природним парком «Подільські Товтри», туристичною агенцією «Ніка-Тур-Вояж», «Alice Tour», «Байдак Тур», «Навколо світу – XXI», «Happy travel», «Супутник Поділля» та ін.

Серед основних методів, що застосовуються в навчанні для формування soft skills, необхідно виділити такі: організація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (словесні, наочні, практичні; аналогій); проблемно-пошукові; стимулювання та мотивації (ділові ігри, тематичні дискусії, екскурсії та інші туристично-краєзнавчі заходи); контролю та самоконтролю (усний та письмовий, тестування, дослідницько-пошукові проекти та ін.).

Студенти є учасниками майстер-класів, семінарів, онлайн-курсів на вітчизняних та зарубіжних освітніх платформах, олімпіад, конкурсів наукових робіт, тренінгів, конференцій із публікаціями тез доповідей та наукових статей за фахом. За рішенням кафедри туризму, теорії і методики фізичної культури та валеології вказані види роботи оцінюються безпосередньо викладачами, які входять до групи забезпечення спеціальності, нарахуванням додаткових балів з фахових дисциплін («Вступ до фаху та основи наукових досліджень», «Організація екскурсійної та анімаційної діяльності», «Туроперейтинг», «Менеджмент в туризмі» та ін.) при презентації результатів здобуття неформальної освіти (за умови наявності сертифікату або іншого документу,

що засвідчує участь здобувача). Так, наприклад, окремі теми було зараховано здобувачам після участі у семінарах: «Туристичні приваби Хмельниччини у ретроспективі», «Вплив пандемії на розвиток туризму в Подільському регіоні» вебінарах «Туристичний кластер Хмельниччини», «Розвиток зеленого туризму в регіоні», «Розвиток індустрії туризму на Хмельниччині» та ін.

Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи проводиться на платформах Moodle, Google Classroom, Zoom. Викладачами використовуються різноманітні методів, форм і методичних прийомів навчання на освітній програмі. Застосовуються традиційні системи методів, та інноваційні інтерактивні методики. Конкретні форми за кожним освітнім компонентом зазначені у робочих програмах і силабусах навчальних дисциплін і методи. Отримання знань забезпечується переважно лекційними заняттями, самостійною роботою; набуття вмінь – практичними заняттями, практичною підготовкою; комунікація – практичними, семінарськими заняттями, виробничою практикою; автономність і відповідальність – практичною підготовкою, самостійною роботою.

Розвиваючи освіту, науку та належне формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців туристичної індустрії є частиною процесів оновлення освітніх систем, що відбуваються останні двадцять років у європейських країнах і пов'язані з визнанням значимості економічних знань як рушія суспільного добробуту та прогресу, зазначає професор М. Вачевський [1].

Результати дослідження бакалаври мають можливість опублікувати разом із науковим керівником у науковому журналі й оприлюднити на науково-практичних конференціях різного рівня, в т.ч. і тих, що проводяться за ініціативи кафедри. Здобувачі отримують від кафедри інформацію про конференції і мають можливість апробувати результати своїх індивідуальних або спільних досліджень. Проводиться щорічна науково-практична конференція «Актуальні проблеми розвитку освіти в сфері туризму, фізичної культури та спорту». Студенти та викладачі кафедри представляють свої наукові дослідження у вітчизняних та зарубіжних виданнях. Кваліфікаційні роботи, які виконуються здобувачами, є експериментальними та містять результати власних прикладних досліджень, вони показують, наскільки якісно здобувач освіти оволодів методикою й технікою дослідження, наскільки здатний самостійно здійснювати дослідження й узагальнювати отримані результати. Методи наукових досліджень дозволяють студентам отримати достойний матеріал для презентації. Щорічно здобувачі звітують на студентських наукових конференціях, мають публікації.

На кафедрі функціонують науковий гурток «Туризмознавець», «Борівітер», фізкультурно-оздоровчий туристичний «Едельвейс», мета яких – поглиблення загальних та професійних компетентностей в галузі туризму, що спрямовані на здобуття студентом знань, вмінь і навичок успішної роботи в сфері обслуговування туристичного комплексу країни і дозволяють йому бути екологічно відповідальним, соціально мобільним та затребуваним на ринку праці.

Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ХГПА. Одним із основних напрямків діяльності ХГПА є підвищення якості та модернізація освітнього процесу з використанням досвіду передових європейських університетів, для цього Академія активно застосовує наукове співробітництво з провідними навчальними закладами. У ЗВО діє Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти: Укладені угоди з Турецьким університетом імені Сулеймана Деміреля, Гданською Вищою Гуманітарною Школою. Здійснюються презентації програм турфірми Fit Holidays (Туреччина) і закладів освіти Польщі. Здобувачі освітньої програми стали учасниками міжнародних конференцій: «Modern problems in science» (Чехія), «Trends in the development of modern scientific thought» (Канада).

Викладачі мають наукові публікації у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus, Web of Science (WoS), є учасниками міжнародних конференцій, стажувань. До викладання та організації освітнього процесу активно залучаються професіонали-практики та роботодавці на основі запрошень і проведення аудиторних занять на різну професійну тематику, зокрема на сторінках представлені такі заходи. Про проведення таких заходів студенти інформуються завчасно. За відгуками, здобувачам подобається залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу, оскільки вони отримують більше практичних порад, розвивають саме ті фахові й загальні компетентності, що є затребуваними на ринку туристичних послуг.

Академія надає здобувачам вищої освіти всебічну підтримку, розроблено комплекс відповідних механізмів освітньої, організаційної, інформаційної та консультативної підтримки здобувачів вищої освіти. Комунікація зі студентами відбувається через систему: ректорат – деканат – кафедри – куратори – старости академічних груп – студентське самоврядування. Механізм освітньої підтримки здобувачів вищої освіти регламентується Законом України «Про вищу освіту» та Положенням про організацію освітнього процесу ХГПА і передбачає: надання освітніх послуг оф/онлайн за допомогою платформи Moodle та інших освітніх платформ; забезпечення якості вищої освіти; здійснення моніторингу та коригування освітньої програми; оцінювання здобувачів та педагогічних працівників академії.

Зокрема, впровадження в освітній процес освітньої програми «Туризм» здійснюється через формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, реалізацію студентоцентрованого підходу у викладанні дисциплін, забезпечення принципу академічної свободи та можливість реалізувати право на участь у програмах академічної мобільності, здійснювати навчання за індивідуальним планом. Забезпечується зворотній зв'язок між учасниками освітнього процесу (студентський моніторинг якості освіти, щотижневі кураторські години, систематичні опитування).

В ХГПА активно працює студентське самоврядування. Студенти є повноцінними партнерами у всіх процесах забезпечення якості освітньої програми, це право прописано в Статуті ХГПА. Здобувачі вищої освіти беруть участь в управлінні академії через представництво керівників органів студентського самоврядування у вчених радах, є членами робочих груп, зокрема щодо проведення опитування здобувачів, та залучаються до перегляду освітніх програм; вносять пропозиції щодо організації навчального процесу та покращення його якості. Не менше 10% здобувачів освіти входять до вченої ради Академії і мають можливість вносити свої пропозиції щодо забезпечення якості освіти.

Зазначимо, що особливість (унікальність) освітньої програми полягає у розвитку туристичної діяльності в умовах становлення та розвитку територіальних громад, що сприятиме популяризації регіонів України у світовому туристичному просторі. Формування загальних та спеціальних компетентностей здобувачів у галузі туризму здійснюється з урахуванням туристичних можливостей Хмельницької області. Включені до освітньої програми дисципліни змістовно охоплюють різні сфери та аспекти туристичної діяльності, що створює достатні передумови для працевлаштування випускників. На це спрямована також їхня практична підготовка протягом навчання у туристичних компаніях. Поглиблена мовна підготовка сприяє набуттю студентами конкурентних переваг на вітчизняному та закордонному ринку праці. Наявність широкого переліку вибіркових навчальних дисциплін загального та професійного вибору для формування індивідуальної траєкторії сприяють здобуттю додаткових загальних компетентностей, особистісному розвитку здобувача освіти та запровадженню міждисциплінарності в освітній процес. Програма орієнтована на активну інтеграцію у Європейський освітній та науковий простір за рахунок залучення студентів та викладачів до програм академічної мобільності, участі у міжнародних конференціях, симпозіумах, літніх школах тощо. Регіональний контекст

освітньої програми враховується завдяки співпраці кафедри з Департаментом економічного розвитку, курортів і туризму Хмельницької ОДА, Управлінням культури і туризму Хмельницької міської ради, Хмельницьким обласним центром туризму і краєзнавства учнівської молоді, Хмельницьким міським центром туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді, Хмельницьким обласним краєзнавчим музеєм, музеєм історії міста Хмельницького, Хмельницьким обласним літературним музеєм, Хмельницьким обласним літературним музеєм. Галузевий контекст було враховано під час формулювання цілей та програмних результатів навчання, шляхом аналізу тенденцій розвитку ринку праці, попиту на фахівців-туризмознавців в Україні та регіоні. Постійно проводиться моніторинг вітчизняної сфери туризму з метою визначення тенденцій і напрямків розвитку ринку туристичних послуг, з урахуванням регіональної специфіки. Базовою концепцією навчальної та наукової діяльності обрано концепцію сталого туризму задля регіонального розвитку (відповідно до принципів UNWTO, 2017 р.). Регіональний контекст враховано шляхом вивчення інтересів та побажань стейкхолдерів.

Здобувачі освіти задіяні до практичної розробки та реалізації туристичного продукту в рамках проєкту «Туристичні магніти», яку активно розробляє Хмельницька область. На Хмельниччині обрали локації, які стануть туристичними «магнітами». До такого туристичного списку потрапили Кам'янець-Подільський, Дністровський каньйон, Сатанів, Самчики, Старокостянтинів. Зокрема, у Старокостянтиніві варті уваги палац князів Острозьких, домініканський костел, церкви, млин. Серед інших локацій туристам на Хмельниччині будуть цікаві національні парки «Подільські Товтри» та «Мале Полісся».

Стратегією розвитку Хмельницької області на 2021–2027 роки визначено туризм одним із пріоритетних напрямів розвитку нашого краю. Хмельниччина має значні можливості для розвитку туристичного та рекреаційного потенціалу. Зростання попиту на внутрішній туризм, у тому числі зелений, сільський та оздоровчо-лікувальний підвищить популярність пам'яток культурної спадщини, об'єктів природно-заповідного фонду, курортів та спонукатиме до подальшої популяризації місцевих традицій та промислів.

Студенти під час навчальних занять, виробничої практики, поїздок до місць локації працюють над популяризацією та дослідженням визначених локацій.

Висновки. Отже, на сьогодні в Україні туристична освіта перебуває на досить високому рівні, особливо в аспекті теоретичного навчання, проте існують деякі проблеми щодо практичної підготовки потенційних кадрів у галузі туризму, спричинені доволі низьким рівнем взаємодії навчальних закладів та підприємств туристичної індустрії. Тому важливим залишається питання ефективної співпраці між ЗВО та стейкхолдерами. Соціально-кваліфікаційна структура кадрів туризму постійно перебуває в динаміці, а тому потребує подальшого дослідження та впровадження нових підходів до формування управлінських, організаційних, інформаційних, міжнародних, економічних, методичних функцій у практичній туристській діяльності.

Список використаних джерел:

1. Вачевський М. В. Маркетинг у сферах послуг: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2004. 232 с.
2. Киф'як В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги – XXI, 2009. 300 с.
3. Рабаданова Я. М. Особливості підготовки фахівців туристичної галузі. *Управління розвитком*. 2012. № 5. С. 165–167.
4. Федорченко В. К., Фоменко Н. А., Скрипник М. І. та ін. Педагогіка туризму. Київ: ВД «Слово», 2004. 296 с.
5. Федорченко В. К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: автореф. дис. ... д-ра пед. наук. URL: https://tourlib.net/aref_tourism/fedorchenko.htm

References:

1. Vachevskiy, M. V. (2004). *Marketynh u sferakh posluh* [Marketing in the service sector]. Kyiv: TsUL [in Ukrainian].
2. Kyfiak, V. F. (2009). *Orhanizatsiia turystychnoi diialnosti v Ukraini* [Organization of tourist activity in Ukraine]. Chernivtsi: Knyhy – XXI [in Ukrainian].
3. Rabadanova, Ya. M. (2012). *Osoblyvosti pidhotovky fakhivtsiv turystychnoi haluzi* [Features of specialists' training in the tourism industry]. *Upravlinnia rozvytkom*, 5, 165–167 [in Ukrainian].
4. Fedorchenko, V. K. Fomenko, N. A., & Skrypnyk, M. I. (2004). *Pedahohika turyzmu* [Pedagogy of tourism]. Kyiv: Vydavnychi dim «Slovo» [in Ukrainian].
5. Fedorchenko, V. K. *Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky fakhivtsiv dlia sfery turyzmu* [Theoretical and methodical bases of preparation of specialists in the sphere of tourism]. (Extended abstract of Doctor's thesis). Retrieved from https://tourlib.net/aref_tourism/fedorchenko.htm [in Ukrainian].

Shorobura I. M.,
orcid.org/0000-0003-3728-7968

Dolynska O. O.,
orcid.org/0000-0002-7977-5700

**FEATURES OF TRAINING STUDENTS MAJORING IN 242 “TOURISM” AT THE
 KHMELNYTSKY ACADEMY OF HUMANITIES AND EDUCATION**

The article considers the peculiarities of training students majoring in 242 “Tourism” at the Khmelnytsky Academy of Humanities and Education. Tourism is defined as a priority sector of economic development of Khmelnytsky region. The development of tourism places high demands on the level of training for the industry.

In the process of developing the educational program, the experience of educational and professional programs of the Free Economic Zone of Ukraine and European countries was taken into account. Cooperation with regional enterprises has been established, cooperation agreements have been signed. The purpose of training is to master general and professional competencies for the successful implementation of professional activities in the field of tourism and recreation. This correspondence is evidenced by: a thorough study of basic theoretical concepts. The principles that determine the patterns of training are defined. Methods, techniques and technologies are standard and include general and special scientific methods: geographical, economic, sociological, psychological, informational, methods of tourist services.

Students are participants in master classes, seminars, online courses on domestic and foreign educational platforms, competitions, contests, trainings, conferences, webinars. Educational and methodical support and counseling of independent work is carried out by means on the platform Moodle, Google Classroom, Zoom. Scientific circles function at the department. The introduction of the educational program “Tourism” in the educational process is carried out through the formation of an individual educational trajectory of applicants.

The uniqueness of the educational program lies in the development of tourism in the formation and development of territorial communities. Applicants are involved in the practical development and implementation of a tourist product within the project “Tourist Magnets”. Student self-government is active in the academy.

Key words: training of students majoring in 242 “Tourism”, educational process.

*Дата надходження статті: 15.04.2021 р.
 Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Галус О. М.*